

(2/3) Det berättas att när Daniel Solander från Öjebyn och hans expedition landsteg på Nya Zeeland anfalls de av ett antal maorier. Solander sköt då ihjäl hövdingen och skingrade angriparna.

De sökte ett nytt liv i Australien

06:00 | 08-11-26

PITEÅ. Mycket av utvandringen från Sverige har varit så fixerad vid Amerika att det i stort glömts bort att exempelvis Australien också lockade emigranter från Norrbotten, om än i betydligt blygsammare antal.

Den förste svensken som steg i land i Australien och Nya Zeeland var Daniel Solander från Öjebyn. Han deltog på 1700-talet i den längsta expedition som någon svensk dittills deltagit i och som utrustats av det engelska amiralitetet och det vetenskapliga The Royal Society, under befäl av James Cook.

Solander var den främste i den vetenskapliga kår som deltog i resan. 1769 angjordes Nya Zeeland. Där anfalls expeditionen av ett antal maorier. Solander sköt då ihjäl hövdingen och skingrade angriparna.

1770 var Solander en av huvudpersonerna vid landstigningen i Australien, vilken skulle medföra landets inlemmande i den västliga civilisationen. Vid det tillfället hade Solander för alltid vänt ryggen åt Sverige, inte ens den närmaste familjen i Öjebyn höll han kontakt med.

1914 restes ett monument över Solander i Australien.

Tidig Pitebo

Intressant i sammanhanget är att de första svenska fartyg som angjorde australiska hamnar kom från Luleå, närmare bestämt Oscarsvarv och grosshandlare Carl Fredrik Liljevalch. Det var briggen Mary Ann som kom till Australien 1831 och brigantinen Bull 1842. Från det sistnämnda fartyget rymde

besättningsmännen N.P Sjögren, C.P Jacobsson och Lars Bertin för att sedan stanna i det nya landet.

Enligt gjorda efterforskningar i Australien var det bara fyra svenskar som ansökt om att bli medborgare före år 1850. Bland dem finns en 20-årig man med namnet Peter Smith och uppges vara från Piteå. Han slog sig ner i Sydney. Förmodligen hade han ändrat efternamn.

Efter att Australien under många år nyttjats som engelsk straffkoloni och kontinenten i huvudsak koloniserats av fångar kom småningom en guldrush. I början av 1850-talet upptäcktes guldfyndigheter som lockade svenska äventyrare till landet. Även på Nya Zeeland gjordes fyndigheter, som lockade svenskar. En av guldgrävarna var J Asplund från Piteå och bosatt i Champion Bay, Feraldton, West Australien. Asplund har kunnat lokaliseras genom att han 1896 skänkte till Norrbottens museum olika typer av guldsand från australiska gruvor. Bröderna Nils Petter och Isak Leonard Berglund från Håkansö, Norrfjärden, hör till de omkring 25 000 svenskar som sökte sig till Australien. De kom till Australien 1887.

Vad som hände bröderna Nils Petter och Isak Leonard Berglund, sedan de nått destinationsorten, vet man inte fullt ut.

En av bröderna har dock lämnat ättelägg efter sig, med efternamnet Berggren, vilket tyder på att bröderna Berglund ändrat efternamn under sin tid i Australien. Desto mer vet man om andra utvandrare med Piteåanknytning. Bland annat Anselm Bergström, född i Pitholm men med rötter i Backträsk, Altersbruk, Rosvik och Långviken. Han dog år 1929, 63 år gammal, i Adelaide. Han var kopparsmed, gift och sjubarnsfar. Gjorde sig känd som en skicklig affärsman.

Hästränare från Rosvik

I Australien fanns också Ulrik Bergström från Rosvik, som dog 1929 i Queensland. Bergström slutade sina dagar som välbeställd tränare av kapplöpningshästar.

Han var även hotellägare

Han var 73 år, sörjdes av änka samt fyra döttrar, fruarna J.M Cuade, L.A. Flint och O.H Penglass samt fröken V. Bergström och sönerna Viktor och Leslie.

1887 emigrerade Ulrik Bergströms halvbror Johan Erik till Australien tillsammans med bland annat Johan Lundberg och Karl Johan Lundström från Håkansön, Norrfjärden, samt August Berggren från Kopparnäs. Lundström återvände efter ett par år.

Till emigranternas skara hör även sjömannen Abraham Holmgren, Piteå, död 1864, 31 år gammal, samt Nils Lindqvist som gick ur tiden 1928 i Rockall.

Uppäten

Släktingar i Piteåbygden underrättades om att Nils August Vickström från Kopparnäs, Norrfjärden, 1896 dödades i Sydafrika av infödingar och förmodligen också blev uppäten. Vickström var då ägare till tio inmutningar av guldförande kvarts, lovande fyndigheter, och hade försökt starta ett aktiebolag.

Vad man vet mönstrade Vickström, då en 20-årig yngling, på en båt som lämnade Luleå. Därefter följde sedan ett kringflackande liv innan Vickström anlände till Australien. Från sin nya utsiktspost i världen korresponderade han en hel del med släktingar i Piteåbygden. Ur den brevväxlingen har gått att utläsa att Vickström slagit sig ner i staden Charters Towers i Queensland.

I Charters Towers hade sedan 1872 grasserat guldfieber. När guldgrävarfloden välldes in sträckte Vickström sina planer bort och riktade blickarna mot Sydafrika, dit han senare begav sig. Då Vickström gled in i det nya landet upphörde han att höra av sig hem till Piteåbygden.

Ändrade efternamn

August Anton Engström, bördig från Lillpite, 34 år, dog 1888 i lunginflammation i Gunnedah, en svensk mil från sin egendom Sugar Loof Hotel i New South Wales, Australien, efterlämnande maka och dotter

Sjömannen Johan Adolf Lundmark, i Kopparnäs, gav sig i väg till sjöss och ansökte 1902 att få bli australiensisk medborgaren. Han hade då vistas i 19 år i Australien. Han ändrade efternamn till Johnson.

Han gifte sig 1887 med en kvinna av tyskt påbrå, blev jordbrukare och fick fem barn: Gustaf Adolf Leslie (1890-1952), Hilda Adeline Amanda (1892-1974), John Anthon, Frank (1894-), Nels Albert Normann (1896-1925) och Grace Evelyn Miriam (1899-1965). John Adolf Johnson dog den 10 januari 1919 i en ålder av

59 år.

John Adolfs far Adolf Lundmark, mor och tre bröder emigrerade senare till

Wisconsin i USA. Endast en broder blev kvar i Norrfjärden.

Drömmen om Australien lever än och lockar fortfarande nordbor.
